

Noms/ cognoms	Julio Moltó Belenguer
Títol	<i>Julio Moltó, Associació Veïnal Natzaret</i>
Data i lloc de l'entrevista	Divendres 12 de juny de 2026, sala d'exposicions de la Biblioteca del Mar, en el marc de l'exposició pels 50 anys de l'Associació
Categories	Veïnat
Publicació en Natzaretpèdia	Dijous 25 de juny de 2026
Equip entrevistador	Etnopèdia (Nelo Vilar, Laura Yustas)
Enllaç	https://youtu.be/K6tkY0DPFgk
Extracte	https://youtu.be/uvaTQRFxbmM

Entrevistem a Julio A. Moltó Belenguer en el marc incomparable de la Biblioteca del Mar (la biblioteca de Natzaret), des de l'exposició que commemora els 50 anys de l'Associació Veïnal Natzaret, que presideix actualment. El seu relat de la història i l'activitat de l'Associació és generós, estimulante, esperançador, i exhibeix una ètica insubornable, infatigable en este context social tan viciat i agressiu que ens toca viure. És un relat ric en contingut, però també volem destacar la forma de contar-ho, amable, tranquil·la, clara. Diríem que ètica i estètica.

Ens sentim orgullosos de gaudir de la complicitat amb ell i també amb Maite Biosca, la seua parella, a qui necessàriament hem d'anomenar en esta introducció a Julio.

Sinopsi

Julio Moltó és l'actual president de l'Associació Veïnal Natzaret, però a més a més també és un dels socis fundadors. En esta entrevista ens parla de la creació de l'Associació i de la seua trajectòria, però també es refereix a l'actualitat sense perdre de vista les perspectives de futur.

Transcripció

Soc Julio Moltó, de moment soc president de l'Associació Veïnal de Natzaret. Tinc 73 anys i porte en el barri des de l'any 1972, 73, per ahí. És que ja la memòria me convida [risses] a fer un repasset.

I com vas arribar al barri?

Pues vaig arribar al barri perquè me vaig enamorar de la meua dona i d'este barri. Així de clar. I dic, pues ja està. N'hi havien uns amics i amigues per ací també i vàrem dir: bueno,

pues anem a algun lloc que no estiga lluny del Cabanyal ni de l'avinguda del Port, que era a on vivia Maite. Bueno, pues allí. Bueno, i tan feliços fins ací.

Ací, lo que acabes de dir, hi havia un context ja, de gent que havia arribat, el Damià, Catalina, va arribar Ramon, molta gent, no? Estàveu en contacte, supose.

Sí, algú, algú. Bueno, nosaltres buscàvem una casa, un pis per a viure, i algú va dir: "mira, allí n'hi ha gent molt interessant, n'hi ha uns mallorquins i n'hi ha també una dona que ve d'Albacete, i n'hi ha més gent, altres... Ah, pues anem allí a vore si va bé la cosa. I, bueno, se vàrem enganxar. N'hi havia també gent en el barri que enseguida va col·laborar, que se va sentir molt identificada amb gent que volia tirar una maneta, no?, a fer un barri millor. Que en la època faltava absolutament de tot. Venim d'una època pues en blanc i negre com ixa foto que està ahí a la dreta, i amb molt de color de gris, que també era el color de la policia franquista. I, bueno, pues una època en que tot estava per fer.

Vosaltres comenceu... lo primer que es monta és el ISO, l'Institut Social Obrer.

Sí.

Però vosaltres imagineu que ja.. bueno, que se parlaria i que ja tindríeu algun tipus de objectius i de pràctiques inclús. No sé com va començar.

Sí, no... bueno, nosaltres lo que volíem és ajudar a fer una societat millor. Val? Però no volíem fer-lo, digam, com a dirigents de res, sinó que volíem treballar amb la gent del barri, partint de les seues necessitats i sense entrar directament en ningun plantejament de tipus partidista ni polític, val?

El que passa és que al final d'una dictadura, pues qualsevol cosa que demanares te posaven una etiqueta, i necessitàvem algun tipus de paraigües, no? Que ens protegira una miqueta de, digam de... del règim, que no estava per la labor precisament, no? I bueno, el Marcial, i Damián, supose, però sobretot Marcial, que va ser el primer animador d'açò, crec recordar, pues va plantejar que era millor el paraigües de la Iglésia, l'Institut Social Obrer, i en lo de Social i Obrer pues també deia coses molt interessants i bueno, pues ahí vàrem començar, no? N'hi havia gent en el barri que volia fer també uns altres plantejaments més directament polítics i partidistes. Nosaltres vàrem dir que n'hi havia lloc per a tots, però que el nostre compromís era treballar amb la gent des de la base i partir de les seues necessitats més immediates. Val? I vàrem començar a demanar coses molt bàsiques, jo què sé, pues un semàfor per a que no atropellaren a ningú. Aigua potable, allumenament, voreres, clavegueram [risses], no? En castellà eren "las cuatro A: aceras, alcantarillado, asfaltado y alumbrado". Dius: hosti, és que no n'hi ha pràcticament res d'això, no? I bueno, pues ahí vàrem començar, no? I vàrem fer treballar a la gent, vàrem passar una enquesta, [5 min.] jo recorde, no?, un escrit crec recordar, si la memòria no me falla, pues demanar un semàfor, no? I un paso de zebra, i per ahí n'hi ha un butlletí¹ que crec que posa el semàfor i una zebra [risses]. I una zebra², per a...

Vull dir que són coses que dius: ostras, això... Dius: bueno... Sí, així vàrem començar.

Bueno, i quan se crea l'associació de veïns, l'any 76, lo que mos plantejàvem, no enteníem qui convoca ixa assemblea. Ixa assemblea que va ser... va coincidir amb la mort de Isabel Nebrada i tal. Convocàveu vosatros?

Sí, convocava la gent que estava... La gent que està La gent que estava dinamitzant això. Entre altres deuria d'haver estat jo, però no, no estava allí directament. És a dir, en

---

¹ El butlletí del que parla és "1976 [Qué es una asociación](https://natzaretpedia.com/axiu/fulles-informatives/)". Podeu trobar tots els butlletins de l'associació ací: <https://natzaretpedia.com/axiu/fulles-informatives/>.

² La zebra apareix en el primer número complet: "1976/3/14 [Hoja informativa n. 1](https://natzaretpedia.com/axiu/fulles-informatives/)".

novembre del 75, el 20 de novembre se mor el dictador i la gent que com jo, estàvem treballant i estudiant demanàvem pròrrogues, però varen llevar les pròrrogues i ens varen enviar obligatòriament a la mili. Jo no vaig anar voluntari, me varen obligar. Encara que estava casat, i era miope, i tenia los pies planos, i estava estudiant i tot això. Però no. S'acabaren les pròrrogues i ens varen enviar pues a una altra part de la península Ibèrica, normalment u se quedava a fer la mili obligatòria lo més propet de casa, no?, que era Paterna. Pues no, ahí varen dir: “a vore si açò n'hi ha un conflicte, pues la gent més jove de l'exèrcit que se'n vaja a lo més lluny”, i vaig anar a Cáceres. A Cáceres, a l'altre costat de la península. I allí se vàrem trobar una colla de gent que dius... “¿qué hace un chico como tú en un sitio como este?”, no? Diu: “oye, mira, en Portugal es la Revolución de los Claveles”. Portugal està, no sé, estàvem a 15 o 20 km d'allí, encara que siga caminant, en una nit... Si la cosa se complica mo n'anem i au. També era molt... per si de cas; jo abans de pegar un tir a ningú, me quito de en medio. I n'hi havia gent que pensava lo mateix, eh?, vull dir que era molt curiós. Inclús algun alférez d'estos provisionales que... alférez de complemento, que diu... en una xarrada va dir: "a mi me obligan a decir esto, pero no hace falta que os lo creáis". Bueno, el varen llevar del mig, no sé què va passar amb ell, però no va donar ja més.

I clar, enseguida se va... jo en gener se me varen portar a Cáceres, val?, i bueno, se va convocar per la colla de gent que estava al voltant de l'ISO una primera assemblea en el en el cinema... bueno, primer va haver una assemblea anterior en el col·lege, crec recordar, en el col·lege Santa Magdalena Sofia de la Punta. Va haver una primera assemblea de, “bueno açò com ho montem?”, però això ho tindria que contar més directament Maite, o Ramón si és que se'n recorda.

Ja els agarrarem un dia [risses].

I ahí va ser la preparatòria i després la data de... no sé si va ser en febrer quan va ser l'assemblea, la convocatòria, i, bueno, uno dels tractors, uno dels transports que portaven troncos per a un magatzem del port, que estava a on està ara Marazul, pues se va trencar la corda que portava damunt de... i va caure damunt d'una dona i la va matar.

I bueno, alguns se pensaven que era Maite la que... perquè portava per lo vist un abric del mateix color. I, bueno, afortunadament per a mi no va ser Maite, però va ser una dona també. Li dien Isabel Nebrada, i això va passar el mateix dia que per la vesprada estava convocada l'assemblea, l'últim alcalde franquista tenia que vindre al cine.

I això va ser un poc **[10 min.]** lo que estava... en lo del dia. Jo totes estes notícies pel telèfon d'ahí del campament, que quan te dixaven tocaves i, un poc per ahí. De fet, hasta el mes de març que vàrem jurar bandera, i te varen obligar a anar a la mili, pues no vaig poder tornar a casa i me vaig posar una miqueta més al dia de...

I ara no sé per què estic contant tot açò, estic contant ja les batalles de l'abuelo, no?

Bueno, no, t'hem preguntat qui convocava. Com que no hi havia associació com a tal.

Exacte, vull dir que... N'hi havia una possibilitat, que era “asociaciones de cabezas de familia”. I nosaltres vàrem parlar i vàrem pensar: “cabezas de familia” és del règimen. Això no ens agrada res. Està l'altra possibilitat de, bueno, si n'hi havien ahí retors obrers i això, pues lo que toca és, des de la doctrina social de la Iglesia i... pues a lo millor fer un plantejament més obert, i ixa va ser la...

L'any 76 se van acabar allò dels —bueno, se va acabar ací en Natzaret—, els alcaldes pedanis. Vosatros no tindríeu cap relació amb l'alcalde pedani, m'imagine.

Relació directa... jo no ho coneixia estes coses, vull dir que a mi... ni me preocupava, passava olímpicament; jo era molt jovenet, i la gent més joveneta passava olímpicament

d'estes coses. La gent més major de lo que després va ser l'associació sí que supose que tindria algun contacte amb ell, no? Però bueno, vàrem passar de l'alcalde pedáneo i directament vàrem dir que, bueno, que ahí este senyor no tenia res que pintar, i si volia fer algo per el poble pues era pues posar damunt de la taula les necessitats i ja està. No, no... Però bueno, això t'ho pot contar la gent que sap més d'estes coses.

Nosaltres també col·laboràvem o estàvem en relació amb un grup de gent jove que estava en un col·lectiu que ara no me'n recorde com se diu, i que tenia el local davant de l'Hogar de la Guàrdia de Franco [risses], en el carrer Baix de la Mar, vull dir que... I bueno, pues eren dos mons paral·lels... Ixa va ser un poc la...

Més coses.

La idea és lo que tu dies, hi havia que inventar-se un poc la pràctica de la democràcia, no? Des de baix.

Clar, això va ser una cosa que volíem fer... des del principi que ho teníem clar, vull dir que té que ser la pròpia població la que s'implique en la solució dels seus problemes. Una altra cosa és que també necessitàrem algun tipus d'iniciativa dinamitzadora, però sense suplir mai les dinàmiques de la població. Això va ser l'objectiu durant els primers anys de l'associació, de fet se va formar... en cada carrer se feien assemblees de carrer, se triava dos o tres delegats o delegades de carrer, i cada carrer tenia una representació en lo que seria la junta directiva i a partir d'ahí se triava als càrrecs de la junta directiva, no? Però que eren càrrecs molt assemblearis, i un poc també que no necessàriament tot ho tenia que fer el president ni el secretari ni el vicepresident, sinó equips o comissions de treball. I la dinàmica era: n'hi ha un problema en algun carrer, val, se fa una comissió d'afectats i l'associació els acompanya als afectats a "hablar con las autoridades competentes" o incompetents, segons.

Sí, el que passa que en este país la democràcia s'ha construït, la democràcia formal, de dalt a baix. Vull dir que les eleccions [15 min.] a l'ajuntament se varen fer molt tard, en el 79. Vull dir, se va començar per dalt, primer les eleccions generals, després... i després les altres, no?, i van passar dos o tres anys que li varen dir que això era la transició. Nosaltres no estàvem legalitzats, sinó que "en trámite", vale? I además ens varen obligar a tindre un patronímic, és a dir, no se podia dir "Asociación Vecinal de Natzaret", com som ara, sinó "Asociació de Vecinos", i un nom concret. Isabel Nebrada, li vàrem posar al principi, en homenatge a ixa dona que va ser víctima d'un transport del port, no? "Asociación Vecinal Isabel Nebrada de Nazaret". Perquè dien: "bueno, puede haber otras asociaciones"; diem: "bueno, pues sí". De fet, nosaltres vàrem promoure molts col·lectius que en aquella època no existien, no? Vull dir que vàrem ajudar a muntar el Club de Jubilats, vàrem ajudar a muntar també en la seua època lo que se dien... no las APAs, sinó... vàrem dir, no, APA no, no és "asociación de padres de alumnos", sinó "associació de mares i pares d'alumnes", en una època que això no s'estilava, però bueno. I bueno, més.

Moltíssim més, clar.

Sí, vàrem també promoure lo del Centre de Música i Dansa, el primer equip de Serveis Socials pues Síó que era treballadora social va ser la que va dinamitzar això pa tirar-ho endavant; de fet, com que no n'hi havia local, els Serveis Socials al principi estaven en el local de l'associació que varen dir: "oye, ací podeu estar, però busqueu també un recurs, no?, més propi".

Moltes coses, moltes iniciatives que ara són normals, que ho fa tot el món, no? Jo què sé: [la foguera de Sant Joan](#), ara. Pues bueno, la primera la vàrem... O [les albaes](#), pues lo mateix, no? Pues mira què bé, no?, que això ha donat peu a que siga ara una cosa normal, entonces: "però açò què és?", no?

[El Carnestoltes](#), també; dius: "ostras...". Pues molt bé, no? A lo primer ho féiem tots els col·leges i els col·lectius i tal, ara cadascú fa lo seu, però dius: bueno, a lo millor era més bonico, o no, fer-ho tots de conjunt, però bueno... Això també ho vàrem posar damunt de la taula, no?

Natzaret era un laboratori social, digam. Encara ho sou, eh? [risses].

No ho sé. O som cobayas o no sé exactament què som, però...

També pot ser.

Sí [risses]. Bueno, què més?

Sobre els Serveis Socials vam entrevistar a [Ángela Mena](#) i a [Pepe Lisarde](#)...

Sí, els que varen començar allí, sí. De fet jo vaig estudiar també Treball Social en una època sobretot que el treball social era un treball social comunitari, dinamitzant el carrer, estant en el carrer amb la gent jove, amb la gent més major, i això me va agradar moltíssim. Però quan vaig acabar la carrera me vaig donar compte de que això de treballar en el carrer, no. Tenies que treballar en un despatx i fer receptes socials. Això a mi ja no m'agradava. Jo volia estar en el carrer, treballar amb la gent, i dic, bueno, pues això és lo que fem des de l'Associació. Estar en el carrer i...

El que passa és que, clar, treballar, estudiar, estar en l'Associació i atendre una miqueta a la família, pues això no és sostenible, i no li ho pots demanar a ningú, i segurament jo ja no ho tornaria a fer, però en aquella època jo volia fer-ho i ho vaig fer. Després a lo millor la salut te passa factura, però bueno, és que cada època té lo seu, vull dir que... no? I no és lo mateix una època en que els primers anys érem molt assemblearis, **[20 min.]** i que això pues se pot mantenir durant un temps molt concret. Vull dir, arriba un moment en que dius, pues és millor passar al plan B, que és fer equips de treball, quan hi hasca un problema fem l'acompanyament del problema amb la gent afectada per a donar-li solució. Si la muntanya no va a Mahoma pues Mahoma anirà la muntanya i, bueno, pues fem una coordinadora, treballem en xarxa, en red, amb tota la gent que vullga, no?

De fet, pues se va muntar un... va nàixer una altra associació, que se diu Nazaret Unido, a partir d'un bulo que no era cert, no era de veres que venia gent de Barcelona i que la portaven ací perquè l'associació nostra rebia uns diners per a... Això no era de veres, però bueno, pues una vegada superat esta casi guerra civil, que va causar molta divisió, vàrem posar damunt de la taula... bueno, pues la necessitat de treballar en la mesura de lo possible amb tota la gent que vullguera fer alguna aportació en positiu per al barri.

I vàrem muntar una coordinadora per a treballar conjuntament; ixa coordinadora pues va inclús fer una [plataforma reivindicativa del barri, en el any 91](#), si no tinc mala memòria. I el paper de la nostra associació sempre ha segut dinamitzar estes coses. El que passa és que no tots els col·lectius posaven el mateix interès. Inclús de vegades lo contrari, no? I això en un moment determinat se va acabar, però nosaltres vàrem continuar sempre intentant fer un treball en xarxa, fer un treball, digam, comunitari, no?

I bueno, això en què ha quedat a hores d'ara? Pues, per exemple, en la plataforma Pobreza Cero, vull dir, que tots els col·lectius o institucions que tenen una intervenció social, intentem posar-se d'acord en la mesura de lo possible, que moltes vegades no és possible, però altres sí, i bueno... Pues per exemple hui, un desnonament, n'hi havia que fer un acompanyament a la gent que se quedava en el carrer, als Serveis Socials, per a que Serveis Socials fera el seu treball. I bueno, pues allí n'hi havia gent de la plataforma Pobreza Cero, allí estava l'associació veïnal nostra, estava també [Víctor, el párroco](#), és de veres que ha fet un paper molt important també, i dos treballadores socials del [projecte Mare](#), de Càritas.

Vull dir que això vol dir que també n'hi ha una xarxa per darrere que en un moment... no sols en un moment puntual, sinó en moments millors, pitjors, però ahí n'hi ha una relació important, no?, de fer barri.

Al fil de lo que dies, l'any 85 ja, o tu o Toni Belenguer, que no estaríem molt lluny... [risses]

Pues era el meu... No, el meu nom complet és Julio Antonio Moltó Belenguer. I de jovenet, com ja n'hi havia un altre Julio, en la pandilla de gent joveneta... "no, pues tu... pues Toni. —Vale, Toni". I jo li tenia passió al meu iaio, que li dien Belenguer. Dic, pues ja està: Toni Belenguer [risses]. Sí, sí. A lo millor tinc que rescatar el mateix pseudònim per a fer-me una cuenta falsa de Facebook.

Ostras, pa amagar ahí els milions! [risses] Bueno, lo que estava dient és que l'any 85, ja parles tu en un text molt bonic publicat en el [periòdic Natzaret](#) [Julio Moltó, "Una cierta imagen de Nazaret...", reportatge en [Natzaret 19](#), maig-juny de 1985, p. 4] de que teniu l'índex d'associacionisme més alt de tota la ciutat [aleshores un 13'7% front a un 5'17% de la ciutat]. Un índex enorme. I això continua. El barri de Natzaret, me referisc.

Sí, n'hi ha moltíssimes entitats, la majoria d'elles té molta gent, especialment lo que són falles bàsicament, no?, i després, en un altre nivell ja estem les associacions veïnals o les AMPES o... Però sí, n'hi ha molta pluralitat associativa. Vull dir que tu pots col·laborar en lo que t'agrada, inclús en coses d'estes de toreros, com se diuen?

En alguna penya taurina o algo aixina?

Sí, si no m'oblidge n'hi han dos o tres penyes. Vull dir que n'hi ha un pluralisme molt enriquidor, no? I cadascú pot triar un poc lo que li vinga més a gust.

I a banda d'això que dius, està la gent de l'Arca, Projecte Mare... Hi ha molta gent, molta.

Efectivament, vull dir que nosaltres lo que hem fet també és impulsar equipaments o serveis que no existien. Vull dir que, per exemple, en un moment determinat se vàrem donar compte de que necessitàvem un equipament per a la gent jove, i vàrem conseguir de l'ajuntament fer un centre de joventut municipal, però gestionat per l'associació nostra. I li vàrem dir... además açò va començar... la idea, la primera idea en un ajuntament socialista, però després en un ajuntament del Partit Popular, no?, en concret de Rita Barberà, que mira per a on, pues va dir: "oye, pues vale, estos locos... esta gent loca de Natzaret a vore què és capaç de fer", i li vàrem dir: "farem coses bones". I efectivament, ho vàrem gestionar durant 25 anys...

Què més coses vàrem fer? Pues també se vàrem donar compte de que n'hi havia... era la època que se posava damunt de la taula i amb tota la raó el drama de la gent que no tenia treball. I vàrem... —ella ho contarà també millor que jo—, i a partir de la bona relació que teníem amb l'església, pues vàrem, a través de Càritas, de l'Institut Social Obrero, que treballava, bueno, el ànima de l'Institut Social Obrero era el germà de Maite, què vols que te diga? [risses]. És que tot cau en família. Però sense ningun tipus de favoritisme, vull dir que allí no cobrava ningú en el càrrec, ja t'ho dic.

Vull dir que... I bueno, què més coses? Ja no sé què més coses.

Has parlat també del funcionament per comissions. No sé si... perquè en el 89, per exemple, hem vist que estaven Urbanisme, Sanitat, Cultura, Educació i Solidaritat. No sé quines continuen o...

Lo que continua... algunes comissions ara són de moment internes de l'Associació, en concret, Urbanisme, Mobilitat i Medi ambient; Acció social també, i dins d'Acció social n'hi han també... pues Dona, Cultura... el treball conjuntament que s'ha fet amb la gent de Xarxa Alimenta, que va partir d'un programa d'acollida d'immigrants, val? I això que ho conte millor Maite, que a mi ja se m'escapa.

En el moment en què va haver ixa divisió en el barri, estava en funcionament la comissió de la Vivenda, perquè ja era un problema molt important. I ahí bàsicament estàvem la gent de Càritas, la gent de la nostra associació, que en aquell moment era l'única que hi havia, i també estava, si no recorde mal, la gent de Tramviaris **[30 min.]**. Val? En aquell moment, però sobretot la gent de Càritas i la gent de l'Associació veïnal. "Asociación de Vecinos" en aquell moment.

Sí que volia fer un viatge en el temps. En este barri el problema de la vivenda sempre ha sigut molt important. Estàvem "donde la ciudad pierde su nombre", que és una novella de Paco Candel. Bueno, pues en este barri hem lluitat sempre pel dret a viure ací i en condicions dignes. La primera reivindicació que va eixir endavant va ser gràcies al barri de Tramviaris, que ara diríem que això era una cooperativa de gent treballadora que se va buscar la vida i va aconseguir, en la platja de Nazaret, construir les seues vivendes. Molt important. Molt important.

Després de la guerra civil, la gent pues vivia en les xaboles que estaven dins del riu. I la riuada del 49 i la del 57 va arrastrar molta gent, lamentablement, no?

Després d'això, quan va començar... digam, abans de començar l'Associació, Sió, la mallorquina, la que volem dedicar-li un carrer, i després va ser la primera directora dels Serveis Socials de Nazaret, pues va comprar la casa. Pero en l'escriptura diu: "oye, no sé qué me estáis vendiendo. Me estáis vendiendo solo lo que está construido, pero el suelo no es vuestro". Y va a començar a tirar del fil, encara no estava l'Associació, açò ella estava... val?

Va començar a mirar... el seu germà, de bona casa, en Mallorca era advocat i li va dir: "escolta, açò podríem mirar a vore què era? —I diu: ui, ací n'hi ha un problema molt important". I bueno, va començar a espigolar, en això ja se va muntar l'associació; ella va descobrir que en el Butlletí Oficial de l'Estat n'hi havia una transmissió d'una part del barri, de la propietat del sòl d'una part del barri que era propietat del port, a l'ajuntament, en unes condicions de regularitzar la propietat a favor del veïnat. No ho dia així, però bàsicament, no? Vull dir que... la gent que... era una concessió d'un terreny del port, la zona marítimo-terrestre, que l'ajuntament tenia la obligació, l'ajuntament franquista, tenia l'obligació de regularitzar la propietat a favor de la gent que estava allí vivint, que a lo millor s'havia construït la seua casa en condicions molt precàries —i n'hi ha una petícula molt bonica que és [EL47](#), de l'autobús; pues per ahí va la cosa.

I n'hi havia gent que li aconseguia un permís del port, de una concessió per dir: bueno, pues tu si per la nit... —a lo millor se barrejaven coses diferents, però un poc la història era amb diferents ingredients, però en part era este. Bueno, ella se va donar còmpter de que l'ajuntament tenia la obligació de regularitzar la propietat, i a més a més de construir lo que ara diríem que és un equipament social públic. I a partir d'ahí pues va tirar del fil, li vàrem dir a l'ajuntament... vàrem anar a parlar amb l'ajuntament franquista i l'ajuntament va dir: "ui, això és molt de treball". I dies: "bueno, sí, sí, però la teua obligació és açò", no? I vàrem fer el seguiment i, bueno, pues poc a poc això va quedar damunt de la taula.

Gràcies a ixe descobriment de Sió ha pogut eixir lo que és hui el... demanàvem un centre cívic i social a on està ara el CEAM. Allí va aparèixer un especulador que va furta el terreny, va dir que era seu això i va començar a construir una finca.

Això ja va passar en temps **[35 min.]** de Ricardo Pérez Casado. Vàrem convocar una assemblea en el carrer, vàrem entrar a l'obra, la vàrem paraitzar, per la vesprada vàrem anar a l'ajuntament, i Pérez Casado va donar l'ordre de paraitzar l'obra.

El constructor se ria de nosaltres, se mofava dient: "mira estos locos, se van a...". Efectivament, a la setmana això se va fer efectiu, l'obra se va paraitzar, va haver un contenciós administratiu molt llarg, y como no hay mal que por bien no venga, dius: vale, pues ara com això va per a llarg, la del costat. I la del costat és l'actual Centre de Serveis Socials. I ara la reivindicació última és que això siga un hotel d'associacions, que ahí no tinga la seu ningú, sinó que si un collectiu té necessitat de dilluns i dimecres i divendres a tal hora, perfecte. Siga el nostre, siga la música, siga una altra associació. Vull dir que... I un poc és el model que ara han inaugurat en este Ajuntament, eh?, que no és el d'abans, el Centre Cívic del Cabanyal. Amb la mateixa estructura que vàrem plantejar nosaltres al primer ajuntament socialista i del Partit Comunista. Vull dir que moltes reivindicacions són transversals, que no necessàriament... Són de sentit comú. No necessàriament d'una trinxera d'esquerres o dretes o de babord i d'estribord, vull dir que... Això no, això no és de rebut, vull dir que... val que posem damunt de la taula, entre... arribar a un consens entre totes les parts o per lo menos la majoria, no? I bueno, ahí estem.

Ixa és la part de legalització, però después hi ha problemàtica de vivenda també, al barri.

Clar...

Ara mateix ha tornat...

Sí, sí, sí, de fet, de fet nosaltres lo que vàrem posar damunt de la taula també des de la necessitat de construir vivenda assequible. Vull dir que n'hi ha molta... pues si és pública de promoció privada, dius... bueno, que siga accessible, que siga pública. Després vàrem descobrir que era una trampa que tu te comprares una vivenda de protecció oficial, val?, i als 25 anys pues ja no era de protecció oficial, que ja passava al mercat lliure, dius, hòstia. I ara hem fet un desastre. Això vol dir que ara no n'hi ha casi ninguna vivenda del parc públic, no? Lo que hem demanat moltes vegades sense acabar d'aconseguir-lo és que... per exemple, vàrem demanar en un moment determinat que, bueno, la gent no pot viure en les condicions de les Casetes de Paper de la època, val? Això era com a refugi o com a vivenda transitòria, pues podia passar, però era... se va omplir de gent afectada per la riuada del 57, o gent que... l'ajuntament franquista de la època volia prolongar l'avinguda de l'Oest i va haver algun enderrocament, i bueno, pues d'ahí van portar gent provisionalment allí, però bueno, vull dir que lo que era provisional se va quedar definitiu i va arribar un moment en que nosaltres vàrem reivindicar com associació que s'enderrocara la xabola i abans de donar-li un pis a ningú. L'ajuntament va incomplir això. L'administració va proporcionar pisos sense enderrocar la xabola, con lo qual vàrem arribar... diu: hòstia, pues no està ben fet això. A partir d'ahí, pues, bueno, vàrem tindre un conflicte amb una part de... n'hi havia una part d'algun grup de gent que no... que, en fin, que no va col·laborar precisament, sinó tot lo contrari, però bueno, ho deixem ahí.

Després lo que vàrem plantejar: denunciar a l'administració, que això no se fa d'ixa manera. Vull dir que si tu proporciones a una persona que està en una situació vulnerable una vivenda, **[40 min.]** tens que fer un seguiment de Serveis Socials, que vivendes no se regalen, ni ajudes socials no se regalen, que té que haver un compromís de serveis socials per a fer el seguiment. I no val no enderrocar la xabola i tampoc fer el seguiment, val?, que és el drama que tenim ara, que no tenim ni vivenda pública assequible, ni un seguiment en serveis socials, diguem, molt potents, perquè no són potents. Val? Lamentablement, ojalà. Val? Urbanísticament lo que hem demanat és... li hem dit a l'ajuntament: mira, ací n'hi ha un solar públic, que és teu, a on està el tiro a l'arco. N'hi ha, a on estaven les

Casetes de Paper també és un solar de propietat municipal. Lo que se diuen Residenciales Sur també. Què és lo que està passant? Pues que en Residenciales Sur, que és lo que està al sud d'on estaven les Casetes de Paper, pues se trobem que se van a fer 76 vivendes unifamiliars, digam, entre cometes, de luxe, amb piscina, de la promoció, i només que 10 vivendes seran per alquiler assequible, suposem. Això no és donar solució al problema de la vivenda.

En el carrer Juan Castaño n'hi han tres patis de vivendes que estan fetes pols, per cert. Són de l'Institut Valencià d'Habitatge, de propietat autonòmica, però estan abandonados de la mano de Dios. Vull dir que... Hem anat a parlar amb la directora general de la Vivenda i diu: "es que yo lo máximo que voy a hacer es arreglar la climatización, si acaso cambiar las ventanas". Dic: hosti, però tindreu que fer algo més, no? Perquè ahí viu gent. La propietat és vostra. N'hi ha gent que fa lo que pot per a viure en condicions. Allí treballa... en la mateixa fàbrica que vaig treballar jo 40 anys, un company més jove, que encara està en actiu, que treballa en la Ford. Vull dir que... i que diu: "mira, no n'hi ha forma de que açò s'arregle". Han fet reclamacions, s'han posat reclamacions per escrit, però no fan cas en l'Institut Valencià d'Habitatge. Dius pues mira, ja quedarem un dia tranquilament i anirem acompanyats allí a demanar açò, que a açò no n'hi ha dret, no?

I ara mateixa pues en Moreres n'hi han 109 vivendes que estan acabades, que van començar a moure's en el Ajuntament anterior, este Ajuntament les ha acabat. I estan acabades però no estan entregades les claus. En la falta de vivenda pública, què està passant ahí, no? Vull dir que a això no n'hi ha dret. Per això reclamem un compromís entre totes les administracions públiques, governe qui governe, per donar-li una solució. I això és una obligació de tota la gent demòcrata perquè està en la Constitució, que diu: tenim dret a tindre una vivenda digna. No te dic que te la regalen. Val? Tu tens que fer un esforç, el que estiga acoplat a les teues possibilitats. Siguen millors o siguen pitjors. Però algo tens que fer de la teua part. I també diu ixe article que... Com era això? Que les plusvalies de l'activitat urbanística se tenen que dedicar a millorar, digam, la societat. No ho diu amb estes paraules, però això... I això és una obligació de tots els partits a babord o a estribord que siguen democràtics, o que estiguen en el Congrés dels Diputats, siguen d'extrema dreta o siguen d'extrema esquerra o de centre o de izquierda o de... Això és obligació de tota la gent demòcrata. I és un repte que estem ahí. El moviment veïnal fem lo que podem, que moltes vegades és molt poquet. Però ixe poquet que podem fer, pues cal fer-ho perquè la vida de les persones i els drets humans estan per damunt de qualsevol interès econòmic partidista o de qualsevol tipus **[45 min.]**. I els drets humans i el dret a viure en una terra que és el planeta Tierra, pues està per damunt de tot.

I si no cuidem esta terra pues arribarà un moment que la terra tirarà endavant, i si fem activitats que la perjudiquen pues desapareixerem com espècie i la vida eixirà després en una altra versió, esperem que millorada. Però no volem arribar ahí, volem aportar lo que siga precís per a entre totes les persones de bona voluntat, pues tirar açò endavant. En coses millors que fem, en coses pitjors o en iniciatives pues que, bueno, pues millor fer alguna coseta encara que se puga fer millor i no esperar a fer-lo el millor possible, però que bueno, farem lo que se puga fer. I un poquet de lo que no se puga fer, també.

Clar. Tu sempre has estat en la comissió d'Urbanisme, des del principi. A més en moments complicats...

Sí, a vore, la meua... vull dir que som gent molt disciplinada, per lo menos temps arrere, no? Jo vaig fer treball social, però me vaig donar còmputer de que el tema urbanístic era molt important. Dic, bueno, pues a lo millor un urbanisme amb una mirada social, pues... I bueno, después a açò li diuen de moltes maneres: un urbanisme per als xiquets i les xiquetes, un urbanisme en perspectiva de gènere... Lo que parlàvem ahir en la Setmana

Cultural del Centre de Persones Majors, que dic, "mira...". Vàrem fer un col·loqui que era "Com fer barri amb la gent gran". Perquè clar, jo vaig intervindre una miqueta i explicava, bueno, quan vàrem reivindicar açò, que vàrem parar l'obra, que tal, tal, tal, tal, jo era molt jove, jo crec que era casi hippie, no? Portava pantalons de campana, el monyo no sé què... [risses]. Però ara, mira per a on, mai en la vida pensava que jo arribaria a ser un usuari d'açò. I estava també [Jaume Cort](#), que era arquitecte i que també... que és el que va fer el disseny d'això. I mai en la vida pensàvem... dius: "ostres, Jaume, açò no és pa mosatros", i de repent dius: ostras, pues sí que és per a nosaltres, no?

I clar, ahir parlàvem: ostras, pues clar, és que les coses, la ciutat i els barris si se dissenyen pensant en la gent que està en pitjors condicions, i no sempre la gent que està en pitjors condicions és la gent més vulnerable o la gent més empobrida, si no... podem ser tu i jo. Perquè som majors, perquè anem en una cadira de rodes, perquè m'he trencat la cama i no sé què, o perquè portem la nostra neteta en una cadira, en un cotxe, no? O que anem a... I clar, de repent dius: "ostres, pues esta vorera, esta acera del carrer Major que té no arriba a un metre i algo, però ací dos cadires de rodes no se poden creuar. O si vaig mig coixo i m'acompanya la meua neta la major, pues a lo millor tampoc poden passar, i si además n'hi ha una parada d'autobús i és la eixida del forn, pues tampoc. Vull dir que cal cal pensar... per exemple, el semàfor, bueno, a lo primer, pum, passaves correguent; dius: me dona temps. Ara, dius: me donarà temps? Quan arribe a la mitat. O, i per què este pas de vianants té un bordillo i... qui ha fet açò tan malament, no? A lo millor he segut jo que no m'he donat còmpter fa 30 anys que ahí n'hi havia un bordillo, vale? O per què n'hi han... com se diu el metge de la gent més menuda? Pediatra, però no n'hi ha geriatra.

Com el xiste: arribes ahí al metge, "mire vostè, és que me fa mal el genoll de la... —Diu: no, això és que és vostè ja molt major. —Diu: ostras, pues l'altre genoll no me fa mal i també té la mateixa edat, no?" [risses]. Vull dir que, dius... Un poquet de coneixement, no? **[50 min.]**

Clar, dius... bueno, també cal reivindicar pues lo de sempre, no?, vull dir que també he estat acompanyat de més gent i d'altres col·lectius, inclús de l'altra associació, en reivindicar un centre de salut com cal. Al principi estàvem soles, diguérem: no n'hi ha dret que el consultori estiga en un baix d'Stella Maris, que quan hi havien més de dos o tres persones tenien que estar en el carrer. Lo primer que vàrem fer és tancar ixé ambulatori amb una vaga d'usuaris, diríem ara, no? I a partir d'ahí vàrem aconseguir l'ambulatori, que ja estava en el carrer Major, que ja era una miqueta més gran, i ja després amb més ajuda també de l'altra associació pues vàrem aconseguir el centre de salut este, que està molt bé, perquè és molt gran, inclús estava destinat a ser el, digam... com se diu este? Bueno, on estan els que manen en la Salut de l'àrea, no sé com se diu, però després se talla i se posa.

Pues estava destinat a ser ahí. Inclús, podia ser... en algun moment podia tindre la mateixa capacitat que un hospital comarcal no molt gran, no? Però les autoritats de la època varen considerar que "oye, cómo íbamos a ir los que mandamos en el área ahí a un barrio como aquel". Millor no vingau. I tindrem els serveis. I ara tenim uns serveis que no tindríem si els que manen o diuen que manen estigueren ací, no?

A vore, una cosa molt important és des del primer moment, nosaltres vam... Primer: no volíem eixir d'este barri. Volíem reivindicar el nostre dret a quedar-se en el barri. El barri la... digam, de ser un lloc privilegiat que inclús era triat per la gent que tenia més diners, que ja de final del segle passat i principis d'este, no?, que no li venia bé "rodearse con la gente que iba a la playa del Cabanyal". Diu: "ostres, jo vull estar en un altre lloc més potent", no? I com n'hi havia este projecte de fer un passeig marítim des del parc que ara

serà també de desembocadura, encara que no tindrà desembocadura. De moment, ja anirem a por ello, però això serà cosa de la gent més joveneta. Pues el projecte que n'hi havia era fer un passeig marítim des del riu, des del parc este d'ahí a on després se va fer el poliesportiu, val?, fins al Saler.

I sobre ixe projecte de passeig marítim pues la gent que tenia més dinerets s'anava buscant fer-se els seus xalets. Encara queden alguns xalets en el carrer Major. L'*acera ampla*, que dia el nostre soci i t'han recordat que era Juan Castaño. Pues l'*acera ampla* que li deia la gent, pues ahí n'hi havien, encara queden xalets d'ixa època, un poc més al sud estava el xalet de l'alcalde republicano... com se deia, te'n recordes?

Alfaro.

Alfaro, exactament. Molt bé, te'n recordes [risses]. I bueno, més al sud estava lo que... encara està per allí, encara que reconstruït, el xalet de Bartual, que estava dins de la ZAL i varen tindre que reconstruir-lo fora, però per lo menos se va tornar a... Encara queda el xalet de Sancho, que era a on estava l'antic Casal de la Pau, i és la pròxima lluita, aconseguir que el xalet de Sancho siga un equipament per a fer tallers d'empleo, bàsicament. Tallers de cuina, d'hosteleria, d'aprofitar les coses que sobren a lo millor en Mercavalència però tenen un ús com fer conserva... Coses d'este tipus, d'agricultura, un poc per ahí. Ixa és la pròxima reivindicació, però a vore si la gent més jove que està per ahí també acaba d'agarrar un poc esta faena.

Faena no falta, eh?, i idees per a fer tampoc, no? Però vàrem aconseguir una cosa molt important, que és dret a viure en dignitat en este barri de la ciutat, que estava destinat a desaparèixer del mapa. Val?

La planificació franquista fins al 1998 estava dissenyada per això, vull dir, fer bàsicament un barri rodejat de vies de tren, tren que passava per el mig, amb magatzems portuaris com el que... este que va matar a una dona, etcètera, etcètera.

Vull dir que en l'ajuntament democràtic açò se diu "quieto parao", vale?, nosaltres vàrem posar damunt de la taula una sèrie de reivindicacions, abans del primer ajuntament democràtic: el primer una visió global, era que "el llit del Túria és nostre i el volem verd", val? "El Saler per al poble" —i ahí n'hi ha alguna foto per ahí darrere, de la època—, però amb la idea de que l'oportunitat de Nazaret és fer de connexió entre el Túria i el Saler **[55 min.]**, i també fer de connexió entre el nord i el sud del litoral. Ixa era un poc la idea. I per això necessitàvem posar fre als abusos del port. Vàrem plantejar que el port tenia que créixer en altres llocs, en Sagunt per exemple, i era la època que la quarta planta siderúrgica havia caigut en la ruïna, i era el moment a lo millor de dir: bueno, pues anem a fer un pensament. I bueno, ens varen dir: "no, és que la platja està molt contaminada, ja no val la pena, n'hi ha una fàbrica ahí molt perillosa i que hi contamina i tal. Total, mira, aneu-se'n ahí —a on ara s'està construint Moreres—, aneu-se'n allí", això per boca de González Lizondo, que en paz descanse. I bueno, vàrem fer una assemblea i li vàrem dir que no i l'home diu: "bueno, pues si no voleu no ho farem", però la idea era ixa.

Però per darrere estava fer la ZAL, lo que després seria la ZAL. Ací no ho varen aconseguir perquè n'hi havia una estructura urbana ja important, i després, lamentablement, sí que estan conseguint-lo en la Punta. Se varen quedar sense platja i sense horta. La platja de Natzaret i la Punta, l'horta de la Punta, ha desaparegut, però la platja està baix de... "bajo el asfalto de París está la playa". Bueno, pues baix de l'asfalt del port està la platja de Natzaret, i baix de l'asfalt de la ZAL està l'horta de la Punta. Bueno, a lo millor en algun moment...

I, bueno, una cosa molt important també és... això, dret a no ser traslladat, a no ser deportat del barri. Lamentablement, ara estem en un moment, com díem l'altre dia en la

presentació, no?... Lamentablement estem en una situació que n'hi ha gent del barri que està sent expulsada perquè no pot pagar un lloguer en el barri o accedir a una vivenda del barri. Això és molt dolent per a la gent més jove, la gent que no té moltes possibilitats, i clar, que l'administració, l'Institut Valencià de la Vivenda, la directora general o l'ajuntament en la concejalía d'Urbanisme te diga: "no, es que también tenemos que atender a las rentas medias y altas. —Dic: vale, ¿y las rentas medias y bajas cómo se atienden?". Ixa és una realitat molt dolenta, no?

I... bueno, pues ahí estem. Más preguntas. Diu: "tengo un pensamiento arborescente. — Diu: què vol dir això? —Pues que me voy por las ramas" [risses].

No, no te'n vas per les rames perquè moltes coses que has dit estaven apuntades per a preguntar-te-les, que era un poc els reptes actuals que té l'associació i el barri.

Serveis Socials necessita més pressupost. I més gent. Per a poder dir: "bueno, tu tens una ajuda social, com és el cas, però tens que manejar-te. I te farem un seguiment, un acompanyament per a que tu te poses en marcha, [60 min.] no pot ser que... Clar, és de veres, si una persona està deprimida, està poc animada, vale, però psicòlegs amb ganes de treballar estan ahí, vull dir, feu-los és un contracte decent, no?

Després què més coses? Te trobes que parque público de viviendas, hòstia, no n'hi ha. Ah, amigo! I regalar coses tampoc. Vull dir que tu tens que fer algun esforç, a cada cual según sus posibilidades, no?, que dia aquell, amb una altra formulació. Però tu tens que fer també... te tens que empoderar una miqueta, i Serveis Socials te té que ajudar a empoderar-te, val? Tot ixe recorregut.

I a més a més, n'hi ha... i ara ja t'ho vull dir clarament: com se pot quadrar baixar impostos amb fer uns serveis públics arreglo a lo que diu la Constitució? Baixar impostos... bueno, no als més rics. Lo que diu la Constitució també: cada cual que pague arreglo a sus ingresos, los reales, no los que tengo en paraísos fiscales o en Andorra o en Abu Dhabi. Estos que prediquen: "no, no, me voy aquí porque no quiero pagar impuestos", però después ve una guerra: "¡socorro, papá Estado, al que no he contribuido, ven y con un avión sácame de aquí, que esto está muy malito!".

No, que cada u que pague arreglo a lo que té realment. I si uno no té res, pues que no pague res. Si uno té una miqueta, i si uno té més, que pague més. Val? Però de veritat, vull dir que... y saldríamos de pobres, y saldríamos ganando todos. Vull dir que... això també, posa-ho, eh?, que no...

No, home, açò és bonic. I la qüestió de la proporcionalitat, no?, en tots els àmbits.

Clar, vull dir que és que... Si uno no té res... Vull dir que... Però bueno, ahí estem.

I alguna cosa que per a tu siga important i que igual no...

Sí, que, bueno, uno... clar!, la vida ja existia abans de que jo vinguera a este barri, inclús, el la el azar i la necessitat o no sé què, me va afavorir i vaig nàixer en un món europeu, en Espanya i no vaig nàixer en Zimbabwe o en Mali, val? O en Gaza. No?, podia haver nascut allí. Això què vol dir?, que esta terra se va fer sense fronteres. I això va passar abans de nàixer jo, i ara estem ací, lo que me queda de vida ajudaré en la mesura que puga a que este món siga una miqueta millor, col·laborant amb la gent de bona voluntat, estiga a on estiga. Me dona igual. Siga de l'església, siga d'una altra associació, d'un altre collectiu, de babord, d'estribord. Jo tinc el meu pensament, però és un pensament que... Si Dios padre y madre nos ha hecho a todos hermanos y hermanas, pues ¿por qué no nos portamos mejor entre nosotros? Y nos ha dado una tierra para que la cuidemos y la cultivemos, pues... Jo vaig per ahí, i cadascú que trie lo que vullga, però és com dia aquell, un jefe índio d'estos abans de que anàrem allí a destrossar tot aquell... Li diu el net, li diu

al iaio seu. Diu: "tengo dentro dos lobos. El lobo malo y el lobo bueno. ¿Tú quién crees que ganará? —Diu: pues mira, el que tú alimentes". I bueno, ixe és el reptu, no? I, bueno, no sé, pues fent, col·laborant també amb la gent jove, la gent nova que se va apuntant a l'Associació.

Nosaltres mai hem fet proselitisme de res, vull dir, que en un moment determinat dius: ostras, açò té que tindre... i además no érem de càrrecs, vull dir, que en la junta directiva que funcionava d'aquella de les maneres venia allí... era una junta directiva oberta, que venien tots els socis, inclús gent que no era associada, i diu: "bueno, tenim que fer açò, qui pot fer-ho? —No, el president. —No, el president no, jo no puc. —Ah, pues ho faré jo" **[65 min.]**. L'altre: "no, pues si acàs jo. —Val. —Pues no, que jo treballo per la nit, o treballo a turnos. Jo no puc, però tu pots? Pues ja està", vull dir que ho feia qui podia fer-ho, no?

I bueno, pues ara la satisfacció és que n'hi ha gent nova en l'Associació, gent jove, o inclús gent jubilats, però més jove que nosaltres, que dius... Alguns d'ells parlen en castellà, i me diuen: "mira, he pasado 30 años trabajando para mi jefe, que me decía... yo soy ingeniero y me decía: tú haz esto, aquello no, así. Digo: ahora que no tengo jefe haré lo que me dicte el corazón, y no la cartera de mi jefe". Això val molt, eh? Això val molt, perquè moltes vegades el moviment veïnal tenim més... tu te tires a una piscina i quan vas caient... "n'hi haurà aigua ahí baix?", no? Com aquell de... com era això que... el dimoni te porta a un precipici i diu: "tira't que abajo te recogerán los Ángeles. —Diu: "val, però n'hi ha alguno més?". Bueno, pues això, no? Pues igual, no?

Un altre company, que també ha segut profe en Cantàbria, i diu: "bueno, pues mira, jo ara tinc més temps lliure, entenc molt de...", era profe de Química i anem a estudiar què passa amb la contaminació de l'aire, com està de qualitat el aire i el riu i el PAI que volen fer en la Fórmula 1, etcètera, etcètera, no? Diu: ostras...

Perquè moltes vegades dius: bueno, pues això està contaminat i tal, perquè jo me'n recorde que la CAMPSA estava ahí i els avions que venien a bombardejar, els italians de Mussolini que venien a bombardejar en la Guerra Civil, bombardejaven això i part va caure al riu i tal i se va contaminar i tal i qual. Pues això encara estarà ahí. Vull dir que s'ha llevat un trosset de lo que n'hi havia dalt, molt poquet. Ens ha dit este company que no, que no, que n'hi ha molt més, no? I si vols fer un gratacels de 40 altures, a quina profunditat te tens que anar?, i ahí baix que n'hi ha, si has llevat només que lo d'ací dalt, no? I de veres. Vols comprar-te un pis que valdrà un milió de pessetes [euros] ahí amb vistes al Nuevo Mónaco, i tot contaminat ahí baix. Tu mateixa.

Hòstia, li estic fent spoiler a algú. A lo millor no volen comprar res ahí. O varen dir: "bueno, pues farem el 50% de vivendes assequibles del parc públic". No? O a lo millor ADIF, ADIF que és una administració pública al final, no?, pues si té el 40% ahí de sòl, pues a lo millor podia apretar una miqueta, no? Com li diuen ara? "Responsabilitat social corporativa". Que veges tu, però dius: ostras, pues algo podies fer, no? O a lo millor el circuit... No, a lo millor no: el circuit està dins del riu. I quan ve aigua, això és un problema molt gran. I després de lo que ha passat en la Dana, a lo millor això té que eixir d'ahí. I a lo millor estan fent trampes de comptar com a zona verda de dalt lo que tenen que fer baix, que és un jardí, no és la zona verda del PAI, i a lo millor això és il·legal.

I a lo millor se pot aconseguir, no ho sé; o a lo millor cal soterrar les vies del tren. I a lo millor cal soterrar-les de manera que se faça justícia a la Punta, i se soterran per a reunificar les dos parts de la Punta. I a lo millor cal fer ahí una via verda que connecte el Túria amb el Saler, val? I que siga un braç de la fase dos del Parc de desembocadura. I no fer una carretera, ampliar la carretera Natzaret-Oliva, que va per ahí.

Quantes coses més? I a lo millor fer un gratacels ahí a on volem fer, pues distorsiona les corrents d'aire i ixa fresqueta que ve quan bufa el vent de llevant, que rebaixa la temperatura no sols d'ací, sinó la gent que viu ahí en l'estructura urbana d'ahí dalt, no? **[70 min.]**.

I a lo millor cal fer un parc amb desembocadura oberta a la mar, i això ja és treball per a la gent més joveneta, però està escrit ahí en el projecte. I en el futur això caldrà recuperar l'eixida a cel obert a la mar. Són projectes de futur, però que venen d'un passat, per això diguem: venim d'un passat ple de futur. I lo que tenim és el ahora, el ara.

I és lo que tenim. I bueno, pues la gent més joveneta que se va incorporar... clar, ja comença a haver molta gent en l'Associació, encara que estiguen jubilats, que és més jove que un servidor, no? I també són gent més jove. I en això estem. I és molt important que un col·lectiu no caiga en un Alzheimer col·lectiu, sinó recuperar la memòria, que no se perga. No per a repetir coses, sinó per a traure lo millor de cada part, del passat, i fer un millor futur a partir de cada moment lo que se puga fer, no?

Quan algú de vegades fa, algun periodista, ara ja no, però ja... diu: "bueno, ¿y eso del relevo cómo lo lleváis?", açò no és una carrera de relevos que tu vas a passar-li l'antorxa al... Dius: "no, açò se diu colaboración intergeneracional", que és treballar donant més part a la gent més jove, que a lo millor no vol fer estes coses, o vol fer unes altres o d'una altra manera. O a lo millor no vol esperar a que se faça una via verda una vegada soterrades les vies, sinó que està a un costat i a l'altre recuperant terrenys d'horta. Que és una realitat que està ja damunt de la taula ara mateixa. A lo millor en l'altra part de la Punta n'hi ha gent que està fent un jardí forestal. O en esta part d'ací a lo millor també n'hi ha gent més jove que està recuperant terrenys d'horta que estan esperant a que arribe algú pa fer no sé què, incomplint la Constitució i especulant, i les plusvalies urbanístiques no invertir-les en el bien común, no? Bueno, a lo millor podem fer-ho millor.

Està tot en moviment.

Sí, la última paraula no està dita.

Ahir vàrem estar... estaguèrem en la Junta Municipal del Marítim, un company de l'associació del Grau-Port va referir-se a la gent que estava vivint en condicions indignes en l'assentament este xabolista de la Fórmula 1. I va dir coses molt raonables, que no n'hi ha dret a que ixa gent estiga en ixes condicions tan indignes. I, bueno, ell va parlar més del tema urbanístic i de que cal donar una solució digna a tots els problemes, i que llevant-los del mig no se soluciona res, sols s'amaga. Val? Que això cal posar-lo damunt de la taula.

Bueno, vaig vore... n'hi havia un determinat partit que estava filmant i que portava una bandereta, que no te diré de quin color és. Però portava una foto de la Verge dels Desemparats.

Dic: "bueno, no està mal". Me varen dixer per a l'últim, per una sèrie de raons que, mira, a lo millor havia de parlar l'últim, no?, això de los últimos serán los primeros, però mira, ací també. I vaig fer una xicoteta intervenció perquè només me varen donar dos minuts i vaig explicar que allí n'hi havia molta gent "desamparada" i que des de Serveis Socials li tenien que donar una solució. I aquell va fer així, i diu... Ostras, bueno, yo ahí lo dejo [risses].